

Mieke Nolf, projectmedewerker

Gezonde Publieke Ruimte

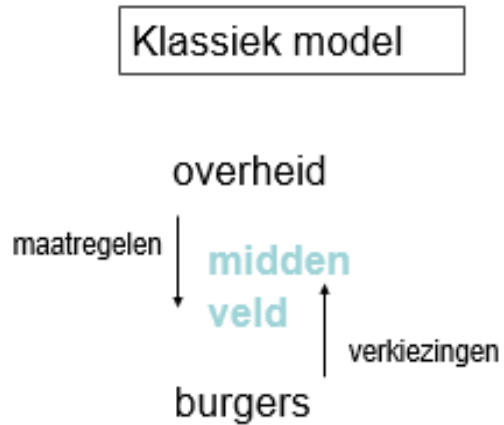

proces

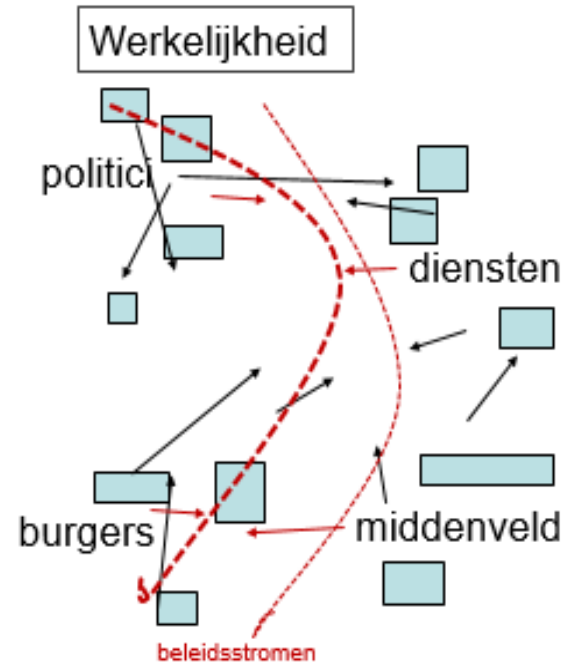
- ☐ Literatuurstudie
- ☐ Behoeftte-onderzoek
- ☐ Visievorming
- ☐ Netwerkuitbouw: lezingen, vormingen, ronde tafels
- ☐ Participatie: stuurgroep, klankbordgroep, werkgroepen
- ☐ **Productontwikkeling**
- ☐ Testperiode (juli-sept)
- ☐ Bijsturing
- ☐ Ontwikkeling vormingsaanbod, communicatie en implementatieplan
- ☐ Lancering: vanaf januari 2018

Behoeftte-onderzoek

Lokale besturen?

Kritiek:
Beleid is 'stroperig'
Papier is geduldig
Niet gedragen maatregelen

Doelgroepen		lokaal		bovenlokaal
Omgeving	Lokaal gezondheidsoverleg (LOGO) en Medisch-milieukundigen (MMK)	Lokale diensten SRP Lokale diensten mobiliteit, technische diensten, groendiensten,... Lokale politici Ontwerpbureaus	Vlaams Instituut Gezond Leven	Koepelorganisaties en steunpunten Vlaamse diensten (departement omgeving) Bovenlokale Politici
Gezondheid en welzijn		Wijkgezondheidscentra Lokale welzijns- en gezondheidsdiensten Politici		Koepel wijkgezondheidscentra AZG Politici
Gebruikers van de publieke ruimte		Lokale gebruikersverenigingen bv. fietsersbond, afdeling Natuurpunt,...		Koepelorganisaties en steunpunten

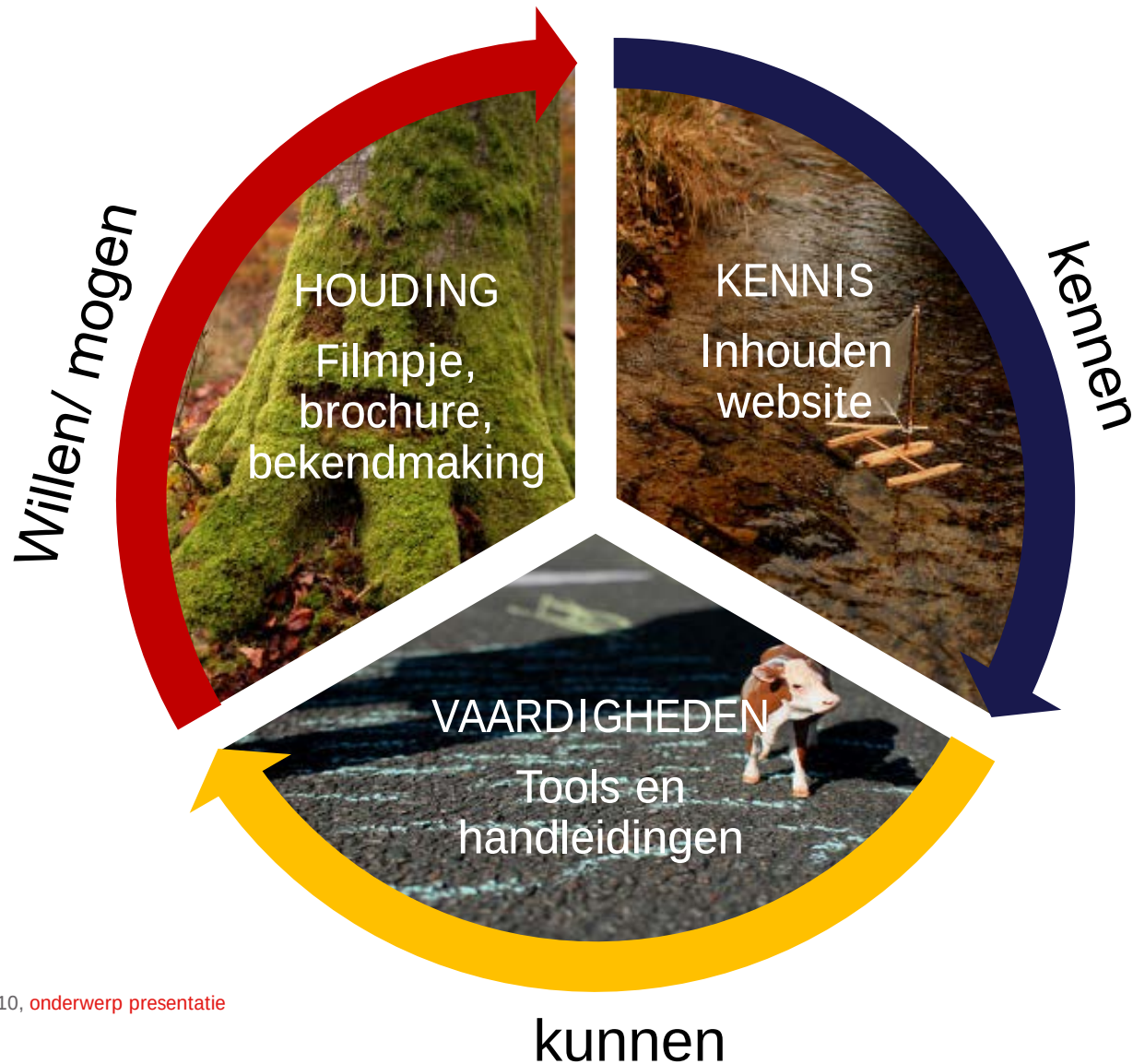
Conclusies behoefte-onderzoek: drempels

- ❑ **Onvoldoende bewustzijn**
- ❑ Intersectorale thema's geraken moeilijker op agenda
- ❑ Schaalnadelen
- ❑ Andere logica's: economie, politiek
- ❑ **Onvoldoende draagvlak** bij burgers
- ❑ Onderhoudskosten
- ❑ Gevaar van instrumentalisering en disciplineren
- ❑ Autogebonden systeem
- ❑ Onvoldoende inzicht in projectontwikkelaarslogica
- ❑ **Bovenlokaal beleid**

Aanbod

1. Toolbox (website met teksten, instrumenten, goede voorbeelden)
2. Methodiek 'plein vol gezondheid'
3. GIS-analysetool 'Gezonde Buurten'
4. Filmpje bewustmaking thematiek
5. Vormingsaanbod

Aanbod vanuit competentiebenadering

TOOLBOX

Toolbox: inrijpoorten voor alle doelgroepen herkenbaar

Home » Publieke ruimte » Straten

▼ Straten

- ▶ Luchtverontreiniging
- ▶ Mentaal welbevinden
- ▶ Actieve verplaatsing
- ▶ Tools
- ▶ Parken
- ▶ Pleinen

Home » Publieke ruimte » Parken

▶ Straten

▼ Parken

- ▶ Mentaal welbevinden
- ▶ Actieve recreatie
- Voeding en publieke ruimte
- Rookvrije speeltuinen
- ▶ Tools
- ▶ Pleinen

Wat kun je doen met de tekst “straat – luchtverontreiniging door verkeer”?

- ☐ Je krijgt cijfers over gezondheidseffecten
- ☐ De Richtwaarden van de WHO en de EU worden toegelicht
- ☐ Je krijgt inzicht in de verschillende kaarten volgens emissie (fijn stof, roet, NO₂)
- ☐ Je leert waarom dit ook voor kleine gemeenten een issue is
- ☐ **Je krijgt een overzicht van aanbevelingen die de oorzaak aanpakken en aanbevelingen die negatieve impact milderen.***
- ☐ Je krijgt aanbevelingen om inzichten rond luchtverontreiniging te integreren in je fietsbeleid

Wat kun je doen met de tool 'fietsen in gezonde lucht'?

- ❑ Een visie en een prioriteitenlijst opmaken van wat moet gebeuren om fietsen nog gezonder te maken

Wat kun je doen met de tekst 'straat – mentaal welbevinden'

- ❑ Je ontdekt de kenmerken van het wetenschappelijk onderbouwd concept '**levendige straten**'
- ❑ Je ontdekt het belang van **autonome bewegingsruimte** voor kinderen en ouders vanuit gezondheidsperspectief.

Je krijgt een overzicht van tools en goede voorbeelden van initiatieven ten voordele van autonome bewegingsruimte van kinderen.

- ❑ Je maakt kennis met de gezondheidsproblematiek van **geluidshinder** en je krijgt een overzicht van maatregelen die oorzaak aanpakken en maatregelen die effecten milderen

Wat kun je doen met de tekst straat – actieve verplaatsing?

- ❑ Je krijgt een overzicht van de (gezondheids)voordelen van actieve verplaatsing
- ❑ Je ontdekt het verband tussen actieve verplaatsing en **ruimtelijke planning** en hoe je kunt plannen vanuit het principe van actieve verplaatsing. Aanvullend hierop krijg je een aantal goede voorbeelden uit binnen- en buitenland.
- ❑ Je ontdekt het verband tussen **mobilitetsplanning** en actieve verplaatsing met concrete tips en goede voorbeelden
- ❑ Je ontdekt het verband tussen **inrichting van straten** en actieve verplaatsing, vanuit de perspectieven infrastructuur, mensgericht ontwerp en gedrag met tips en goede voorbeelden.

Tools actieve verplaatsing

- ❑ Een overzicht van alle tools (van verschillende actoren) met betrekking tot actieve verplaatsing. We maken hierbij een onderscheid tussen technische meettools en participatieve tools.

Toolbox: inrijpoorten voor alle doelgroepen herkenbaar

Home » Publieke ruimte » Straten

▼ Straten

- ▶ Luchtverontreiniging
- ▶ Mentaal welbevinden
- ▶ Actieve verplaatsing
- ▶ Tools
- ▶ Parken
- ▶ Pleinen

Home » Publieke ruimte » Parken

▶ Straten

▼ Parken

- ▶ Mentaal welbevinden
- ▶ Actieve recreatie
- Voeding en publieke ruimte
- Rookvrije speeltuinen
- ▶ Tools
- ▶ Pleinen

Wat kun je doen met teksten 'parken en mentaal welbevinden'?

- ❑ Je krijgt een overzicht van 8 wetenschappelijke onderbouwde positieve effecten van natuur op mentaal welbevinden.
- ❑ Je ontdekt de **aandachtspunten bij de inrichting** van parken om deze te bereiken.
- ❑ Je krijgt goede voorbeelden ivm het betrekken van **burgers** bij onderhoud
- ❑ Je krijgt een overzicht van het belang van speelnatuur voor kinderen, factoren die invloed hebben op **buitenspelen** en een link naar afwegingskaders mbt risico.
- ❑ Goede voorbeelden en tools om aspecten van mentaal welbevinden sterker op te nemen in ruimtelijk beleid

Wat kun je doen met teksten 'parken en actieve recreatie'?

- ❑ Je ontdekt het belang van actieve recreatie en de noodzaak om een aanbod te ontwikkelen op diverse **schaalniveaus** (straat- wijk – gemeente – bovenlokaal)
- ❑ Je ontdekt de link tussen actieve recreatie en denken in **netwerken** (groen-blauwe netwerken, speelweefsel,...)
- ❑ Je ontdekt de buurtkenmerken die invloed hebben op actieve recreatie
- ❑ Je krijgt inzicht in het ideale beweegpark voor **jongeren en ouderen**
- ❑ Een overzicht van bestaande tools

Wat kun je doen met teksten 'parken – gezonde voeding'?

- ❑ Je ontdekt hoe keuze voor gezonde voeding bepaalt wordt door omgevingsfactoren
- ❑ Je krijgt **7 mogelijke acties om gezonde voeding in ruimtelijk** beleid te integreren met goede voorbeelden

Wat kun je doen met inhoud 'rookvrije speeltuinen'?

- ❑ Je ontdekt hoe rookvrije speeltuinen ervoor kunnen zorgen dat mensen weerhouden worden om te beginnen roken/ aangemoedigd worden om te stoppen.
- ❑ Je krijgt 5 voordelen van rookvrije speeltuinen op een rijtje.
- ❑ Instrument: **tienstappenplan** voor succesvolle implementatie van rookvrije speelruimte

PLEIN VOL GEZONDHEID

Handleiding 'plein vol gezondheid'

- ❑ Tijdelijke herinrichting van pleinen, draagvlak voor structurele herinrichting
- ❑ Op basis van kenmerken 'gezonde pleinen'
- ❑ Rol van lokale overheid kan verschillen: trekker, co-creatie, bottom-up ondersteunen

We voorzien een handig instrument, dubbels hiervan in de kافت achteraan

Hoe doen anderen het?

Processen lopen niet altijd gemakkelijk, we denken mee na

GIS-ANALYSE TOOL: GEZONDE BUURTEN

Doel van de tool

- ❑ Analyse-tool: gezondheid in de gemeente
- ❑ Informeren en sensibiliseren van lokale besturen, beleidsmakers en ruimtelijk planners
- ❑ Visie ontwikkelen
- ❑ Primaire sectoren aanduiden op objectieve manier
 - Vb. je wil nieuw mobiliteitsplan maken, welke zones ga je als prioritair naar voor schuiven?
 - Vb. je moet woonuitbreidingsgebieden schrappen, waar kun je dat best doen?

Basislaag = walkability

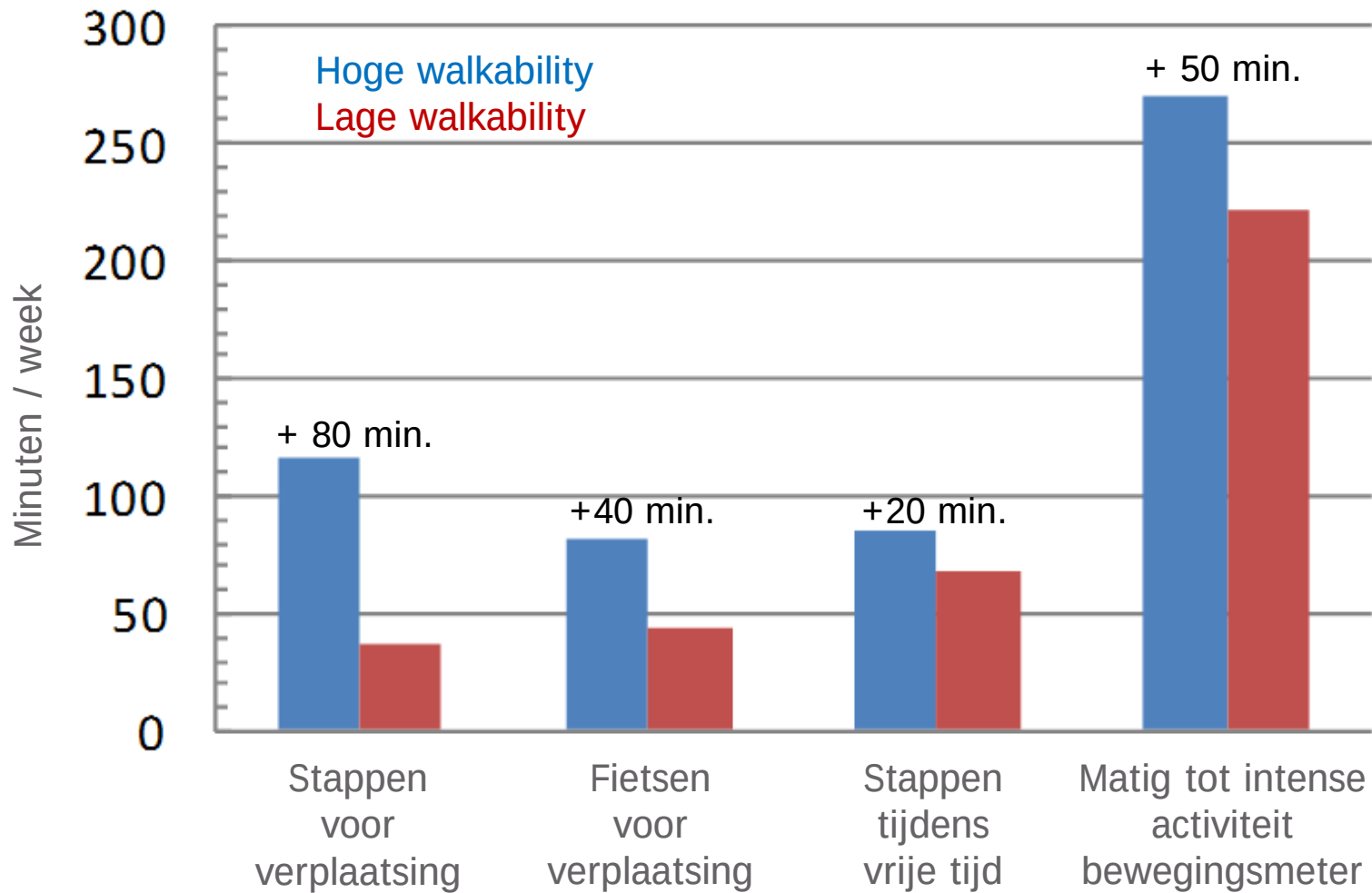
functiemix

woondichtheid

stratenconnectiviteit

- ❑ Vlaamse **volwassenen** die in een buurt met een hoge walkability-index (bereikbaarheid) wonen, bewegen meer.

- ❑ **Ouderen:** stappen meer voor verplaatsingen
in buurten met goede walkability (bereikbaarheid van bestemmingen)

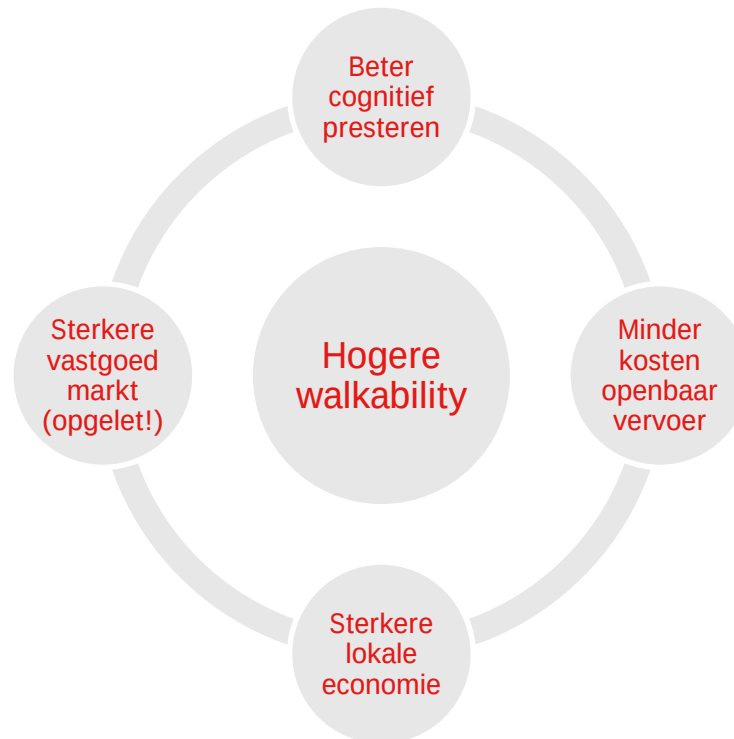
67
min./week

17
min./week

Hogere walkability betekent ook...

- ❑ Beter cognitief presteren (Watts 2014)
- ❑ Minder kosten voor openbaar vervoer (Leinberger en Alfonzo 2012)
- ❑ Beter lokale economie (Leinberger en Alfonzo 2012)
- ❑ Hogere woningwaarden (Leinberger en Alfonzo 2012)
 - !!! Sociale verdringing
- ❑ Lagere BMI-waarden in buurten met hoge SES en hoge woondichtheid (Watts 2014)

Walkability

Modal shift

Slimme ruimtelijke
planning

Lokale
gemeenschaps-
vorming

Betere
luchtkwaliteit
Minder
geluidshinder
Beter klimaat

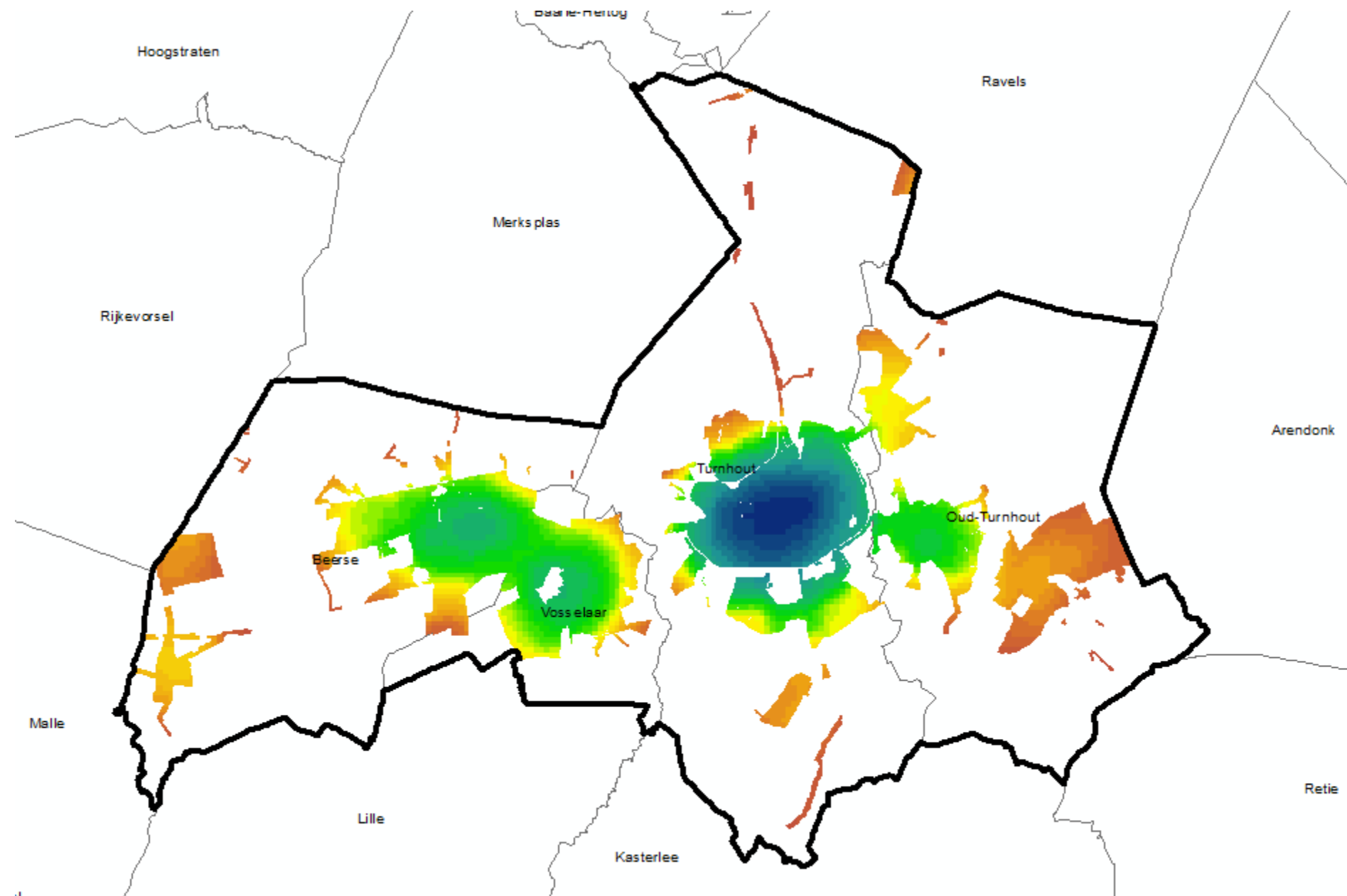
Meer autonome
bewegingsvrijheid
kinderen/ouderen

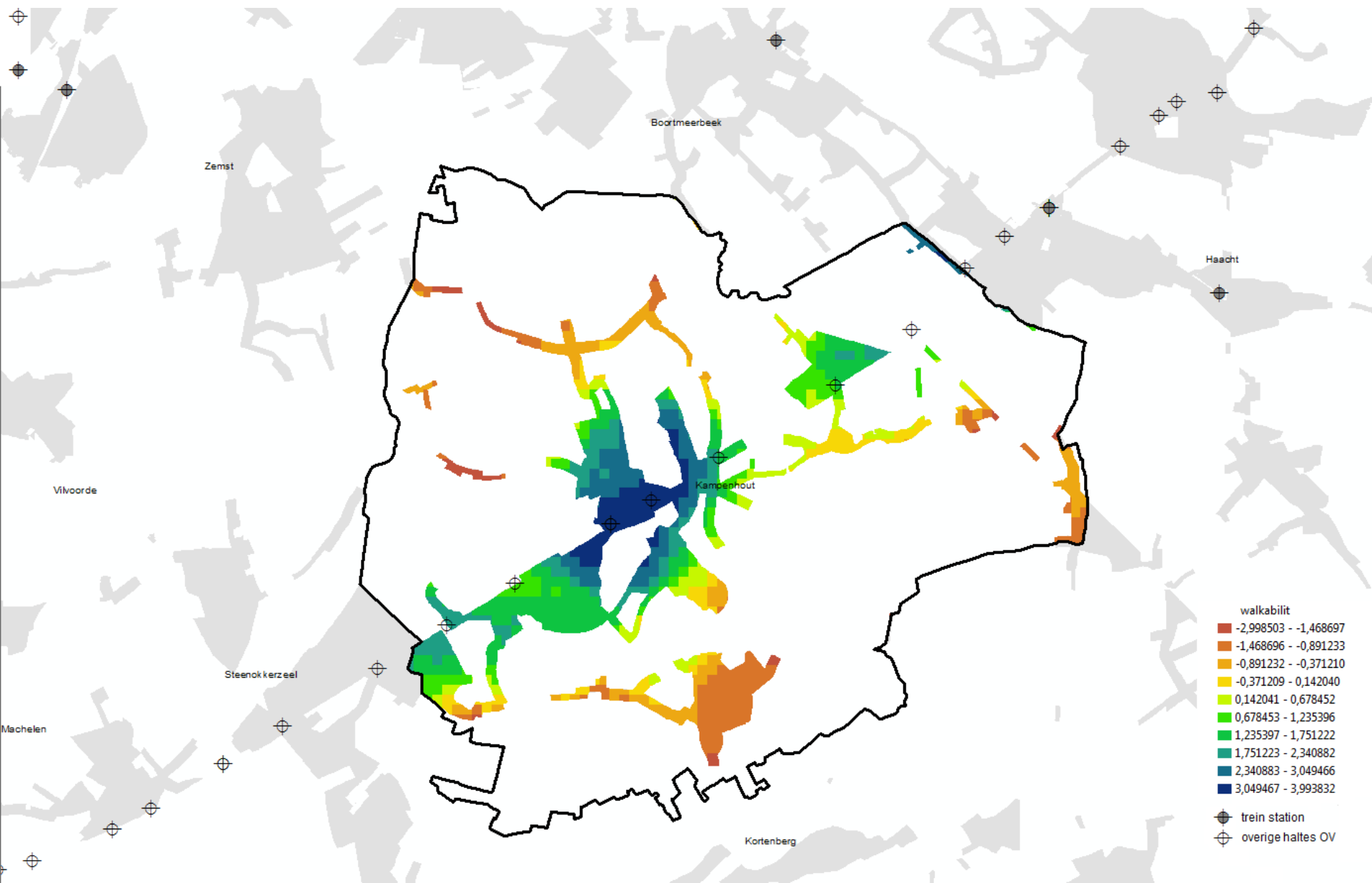
Behoud open
ruimte

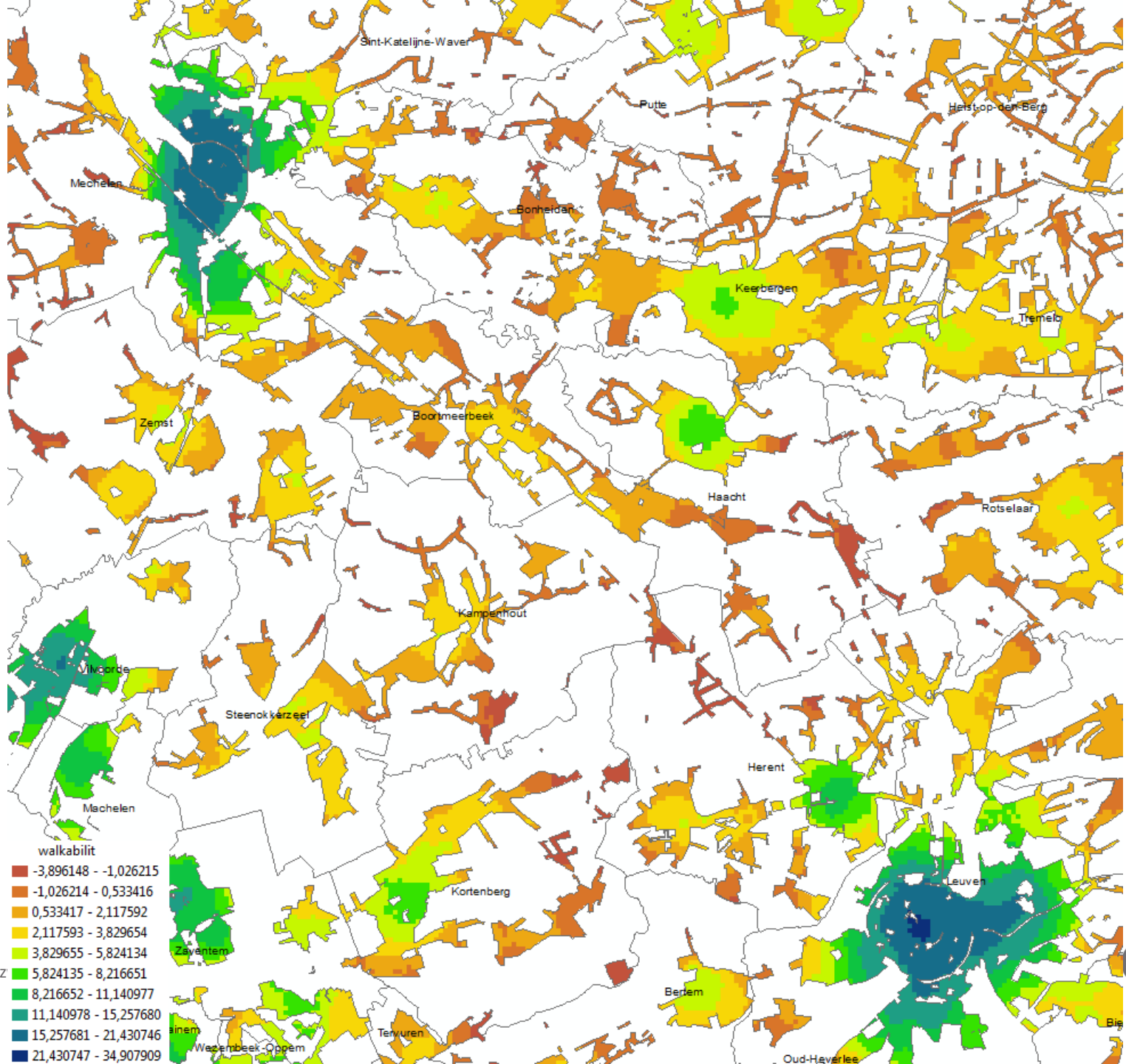
Minder
maatschap-
pelijke kosten
(vb. efficiënter
openbaar
vervoer)

Meer toegang
divers
voedingsaanbod

Verhoogde kans
op spontane
ontmoetingen en
sociale contacten

Omgekeerd: niet iedere walkable buurt is kwaliteitsvolle buurt!

□ Aandacht voor...

- speelkansen voor kinderen
- groene rustplekken
- veiligheid actieve weggebruikers
- sociale veiligheid
- hitte-problematiek
- kwetsbare groepen

=> De kwaliteiten van suburbane wijken naar de kern brengen

Inhoud tool Gezonde Buurten?

- ❑ Handleiding 'Gezonde Buurten'
 - Richtlijnen over het gebruik van de tool
- ❑ Online GIS-tool Gezonde Buurten
 - Walkability kaartlaag
 - Andere relevante kaarten die vrij beschikbaar zijn
 - Zelf toe te voegen kaarten

Analyse op buurniveau binnen gemeente

Mogelijke ingrepen om walkability te verhogen

□ Connectiviteit:

- netwerk actieve routes
- openen trage wegen/geprivatiseerde wegen
- doorsteken en doorlopende straten
- investeringen in fietsbruggen en tunnels over/onder infrastructuren

Mogelijke ingrepen om walkability te verhogen

❑ Woondensiteit:

- verlinting en autoafhankelijk wonen in verkavelingen buitengebied tegengaan
- stimulans nadenken over 'slim' verdichten

❑ Functiemix:

- nabijheid voedingszaken en andere functies o.a. parken, sportaanbod, scholen

FILMPJES

Opzet filmpjes

- ❑ Bewustmaking link gezondheid en ruimtelijk beleid
- ❑ Twee filmpjes:
 - ⇒ het “klik”filmpje: sociale media, you tube kanaal:
targetten: functies, interesses,
 - ⇒ Een educatief filmpje
- ❑ Diverse sectoren
- ❑ Lokale politici (agendasetting)
- ❑ Ondersteunend voor Logo's bv voorstelling op vergaderingen

VORMINGSAANBOD

2 sporen

- ❑ Gezonde Publieke Ruimte integreren in de visie en het aanbod van partners met omgevingsperspectief, gezondheidsperspectief en gebruikersperspectief.
- ❑ Ondersteunen van Logo's in hun opdracht naar lokale besturen en verenigingen via een opleidingsaanbod en intervisiesessies.

=> Leren uit deze ervaringen.

TOEKOMST

Implementatie

- ☐ Deskundigheidsbevordering
- ☐ Bewustmaking en advocacy
- ☐ Partnerschap
- ☐ Breed platform

Breed platform

- ❑ Uitbreiding thema's (bv hitte) en koppeling met bestaand onderzoek en kaartmateriaal
- ❑ Nauwe samenwerking met Departement Omgeving en AZG